

Boekbespreking

Cees de Jong

Cees de Jong, Tapuitlaan 96, 7905 CZ Hoogeveen, e-mail jonghijs@rendo.dekooi.nl

Werner K. Weidert. Klassische Fundstellen der Paläontologie. Band 4. Goldschneck Verlag Korb, 2001. ISBN 3-926129-32-8. Prijs € 45.50. Aantal pagina's: 286

Onlangs is het vierde deel uitgekomen over Klassische Fundstellen der Paläontologie. Het is een boek dat bestaat uit 22 korte hoofdstukken die elk een vindplaats bespreken van fossielen van allerlei aard. De hoofdstukken worden vooraf gegaan door een beschrijving van de auteurs die elk een hoofdstuk hebben geschreven. In elk hoofdstuk wordt beknopt en duidelijk beschreven welke fossielen zijn aangetroffen. Voorts een beschrijving van de geologische historie, de stratigrafie, een detailkaart, een beschrijving van de route en prachtig fotowerk.

Het boek bevat veel kleuren- en zwart/wit foto's. Tevens een aantal goede stratigrafische tekeningen. Gelet op een aantal recente artikelen in de literatuurlijst mag het boek 'up to date' worden genoemd. De routebeschrijvingen zijn duidelijk op een detailkaart aangegeven.

Hoofdstuk 1 beschrijft Kinnekulle in Zweden. Een plaats uit het Cambrium en het Ordovicium. Beschreven worden de aanwezigheid van orthoceren en trilobieten. Voorts komt gesteente uit het Siluur aan de orde waarin brachiopoden worden aangetroffen. Het bekende Kinne-diabaas uit het Perm wordt genoemd. In hoofdstuk 2 wordt de Siluur-Devoon-grens van Karlsteijn in Tsjechië beschreven. Met name de geologische laag van het Budhanyrotsgesteente krijgt de aandacht. Prachtige exemplaren van *Scyphocrinites elegans* zijn hier afgebeeld. Verder vindt men trilobieten, diverse soorten slakken mosselen en nautiloi-

deën. Tevens worden tektonische structuren beschreven.

Hoofdstuk 3 gaat over het 'Saurierkalkstee' van Niederhäslich in het Döhlen-Bekken bij Dresden. Een grote verscheidenheid aan fossiel plantaardig en dierlijk leven wordt hier aangetroffen. Van de flora wordt genoemd o.a. cyanophyta, chlorophyta, heteropotella en diverse algensoorten. Uit de fauna zijn afkomstig o.a. amphibia, mosselen, crustacea, ostracoda, microsauriers, reptielen, etc. De oersaurierplaats Bromacker wordt beschreven in hoofdstuk 4. Deze vindplaats is al 200 jaar als zodanig bekend en onderzocht. Aangetroffen werden onder andere diverse sauriers, kruipsporen van onbekend gedierte en afdrukken van coniferen.

In hoofdstuk 5 bespreekt de auteur de Schuimkalk van de Onder Muschelkalk uit Freyburg aan de Unstrut. Hier wordt een grote variatie aan fossielen van kleine dieren aangetroffen. Genoemd worden o.a. *Myophoria vulgaris* en *Entolium discitus*. Ook de scaphopode *Laevidentalium torquatum* en cephalopoden en zeelelië krijgen de aandacht. Prachtige opnamen zijn afgebeeld van o.a. *Chelocronius carnalli* en *Undularia scalata*.

Hoofdstuk 6 beschrijft het Boven-Trias van St. Kassian (Dolomieten) en in hoofdstuk 7 komt het Lias van Kloster Banz aan de orde. Een beschrijving van *Leptoterygius trigonodon* van 2,10 meter, de grootste schedel van

een vissaurier van Europa. Van dit dier zijn ook tanden aangetroffen. Verder diverse soorten slakken, een grote collectie gastropoden en last but not least een *Steneosaurus bolensis*, een zeekrokodil.

In de volgende hoofdstukken (8 t/m 11) komen de vindplaatsen Altdorf bij Neurenberg, het Engelse Sherborne, het 'Hauptrogenstein' bij Schinzach, Zwitserland en het kalkplateau uit de Boven-Jura van Cerin in Frankrijk aan de orde. Mooie afbeeldingen zijn opgenomen van *Hildoceras serpentinum*, *Pseudomytiloides* en jonge vissauriers. Ook ammonieten, zee- en slangsterren zijn mooi weergegeven.

In hoofdstuk 12 komen we terecht bij het kalkplateau uit het Boven-Jura bij Daiting (bij Donauwörth, Duitsland). Wat daar gevonden is wil men wel graag weten! Een afbeelding van de eerste vondst van zeekrokodil *Aeolodon priscus*. Een grote variatie van fossiele vissen (o.a. *Proscinetas elegans* en *Daitingithys tischlinheri*), plantenafdrukken en het reptiel *Pleurosaurus goldfussi*. Na vele andere interessante vindplaatsen die u bevestigt zelf moet bekijken wordt in het laatste hoofdstuk het Neandertal beschreven. Hier zijn resten van de eerste bewoners zijn teruggevonden. Hun leefomstandigheden zijn gereconstrueerd en in hoofdstuk 22 besproken.

Elk hoofdstuk heeft een literatuurlijst. Al met al: een aanrader voor alle fossielenliefhebbers.

Geovaria

Fred Rabé

Massa-extinctie

Tim Flannery (uit Australië) beschrijft in 'The Eternal Frontier' het wel en wee van flora en fauna in Noord-Amerika gedurende de laatste 65 miljoen jaar. Het is dan ook een ecologi-

sche geschiedenis van Noord-Amerika en haar bevolking. (*Science*, 8 juni 2001).

Dino's stierven uit door de inslag van een groot hemellichaam (waar het vorige boek mee begint), maar er bestaan ook andere oorzaken voor massaal uitsterven van soorten op aarde. Ecologische omstandigheden, zoals een leven op een eiland of in een ongerepte habitat, leidt vaak tot een on-

gewoon hoge predatiegraad onder een prooi populatie, wanneer predatoren worden geïntroduceerd. Toch worden overal ter wereld roofdieren uitgezet in (her-)introductieprogramma's. Berger, Swenson en Persson vergelijken het uitzetten van Grizzlyberen in onze tijd met Pleistocene extincties. Gittleman en Gomper becommentarieren dit redactioneel.

(*Science*, 9 februari 2001)